

ПРО ЕКОЛОГІЧНІ МАРШРУТИ В МЕЖАХ НПП «ДЖАРИЛГАЦЬКИЙ»

У статті розглянуте питання популяризації екологічного туризму в межах території національного природного парку «Джарилгацький».

Ключові слова: коса, екологічні тропи, соціальні мережі, екологічний туризм

The article deals with the issue of promoting ecological tourism within the territory of the Dzharylgach National Nature Park.

Keywords: spit, ecological tropes, social networks, ecological tourism

Актуальність теми. Джарилгацька коса має велике природоохоронне значення, але в той же це важливий рекреаційний об'єкт, до якого кожного року приїжджає десятки тисяч відпочиваючих. Активне рекреаційне використання коси, може істотно знизити її природоохоронне значення та спричинити певну кількість екологічних проблем. Саме тому організація та популяризація в межах коси екологічного туризму, дозволить як зберегти її природоохоронне значення так і позитивно вплинути на економічну ситуацію в регіоні.

Мета дослідження полягає у визначенні сучасного стану та перспектив подальшого розвитку екологічного туризму в межах коси Джарилгач.

Для досягнення поставленої мети потрібно вирішити наступні **завдання**:

- визначити природні умови Джарилгацької коси;
- проаналізувати сучасний стан екологічного туризму в межах коси;
- запропонувати шляхи популяризації екологічного туризму в межах Джарилгачу.

Об'єкт дослідження: Джарилгацька коса. **Предметом дослідження** є шляхи популяризації екологічного туризму в межах коси Джарилгач.

Район дослідження. Коса Джарилгач представляє собою акумулятивну форму яка знаходиться в північно-західній частині Чорного моря, в межах Каркінітської затоки. Генетично Джарилгач представляє собою береговий бар [4],[5], який після притулення до корінного виступу був перетворений на косу [3]. Джарилгач є найбільшою акумулятивною формою Чорного моря, її довжина біля 42 км, при ширині від 0,05 до 4,6 км, при висоті поверхні до + 2,8 м. [5],[3]

В географічному відношенні Джарилгач визначається як острів (за умов наявності у прикореневій частині прорви) або півострів (за умов відсутності прорв) [2],[5],[1],[6]. За гідродинамічним значенням Джарилгач представляє собою береговий бар'єр, який відокремлює від акваторії Каркінітської затоки, напівізолювану та мілководну Джарилгацьку затоку.

Опис екологічно-туристичних маршрутів.

«Dzgarylhash weekend». Відстань напрямку складає 14 км. В середньому подорож займає один день. Походи тривають з травня по жовтень. Мандрівники пересуваються зазвичай на катерах, пішки або на машині. В групах може бути необмежена кількість мандрівників. Похід призначений для мандрівників різного віку, які люблять природу. Всі бажані збираються біля причалу м. Скадовськ. Катер забирає туристів і везе через Джарилгацьку затоку.

Наша захоплююча мандрівка починається з коси Глибока, там пішки або машиною на берег Каркінітської затоки (2,5 км), в напрямку екостежки «Заповідна». Мандруючи цією стежкою можна намилюватися пейзажем острова та детально вивчити флору і фауну Північного Причорномор'я, а якщо пощастить сфотографувати місцевих тварин.

Відпочивши на локації «Озера» прямуємо до південного берега в пункт «Голуба лагуна», де зазвичай мандрівники збирають велику мушлі, раковини моллюсків: устриць, мідій, морських черенків, морських гребінців, венерок.

Там всі туристи купаються з дельфінами на білосніжних пляжах Каркінітської затоки. Відпочинок включає всі види кліматотерапії.

«Із Заходу на Схід». Це екстремальний шлях для мандрівників з ночівлею в палатках. Дистанція займає 43 кілометри. На подорож витрачається 4 дні. В групах може бути необмежена кількість мандрівників. Похід призначений для мандрівників різного віку, які люблять природу. Походи тривають з травня по вересень.

Мандрівка починається зі східного узбережжя. Наступний крок це шлях на катері або пішки через косу Джарилгач. Похід прямує шляхом екостежкою «Слідом за Ахіллом», що пов'язано з історією та давніми легендами про утворення коси. Мандрівники можуть побачити рослин та тварин чорного моря з великим різноманіттям риб, крабів, моллюсків, водоростей. Більше дізнатися про унікальну рослинність острова – рідкісні види рослин, цікавий та різноманітний тваринний світ. Можливо пощастить побачити на власні очі кабана або зайця, лисицю чи оленя. Зустріти велику кількість птахів, серед яких: рожевий пелікан, орлан-білохвіст, каспійський мартин, мала крячка, адже острів та затока – це водно-болотні угіддя міжнародного значення, значимі як місце перебування птахів в різні пори року.

Наступний пункт призначення «Скит монаха Марка». На цій локації можна попити води, розмістити намети для ночівлі, перепочити та відвідати невелику споруду під дахом, з написаними масляними фарбами образами святих на зовнішніх стінах.

Локація 3 «Заповідна». Тут подорожуючі дізнаються про ботанічний заказник державного значення «Джарилгацький» площею 300 гектари, який був створений в 1974 році для збереження у природному стані золото бородника цикадового – рідкісної рослини, здатної закріплювати сипучі піски. Заказник входить до складу заповідної зони Парку, охороняється як національне надбання, щодо якого встановлюється особливий режим охорони. Також тут охороняються такі рідкісні рослини, як ковила дніпровська, зозулинці, що мають такий же високий природоохоронний статус. Щодо плазунів є такі, як гадюка степова та велика кількість ящірок. Серед рощі маслинок та тамариксу, в гущавині, ховаються від палючого сонця муфлони, олені та лані європейські.

Локація 4 «Маяки». Розміщена біля двох маяків, один з яких діючий, а інший старий, який має архітектурну цінність (маяк було виготовлено в Парижі на кошти С.Б. Скадовського). Пройшовши вказану відстань ми опиняємось в мальовничому місці Джарилгацький.

З мису Джарилгацький йдемо знову до маяків, де можна розбити намети для ночівлі, повечеряти стравами з морепродуктів, попити чистої джерельної води. На третій день відправляємося до причалу, звідки вирушаємо теплоходом до міста Скадовськ.

Висновки

Згідно наших досліджень можна сказати що острів Джарилгач мальовниче місце для відпочинку різних категорій туристів. Збагачений різноплановими стежками та маршрутами які дають змогу роздивитися з усіх сторін флору і фауну острову. Завдяки цим факторами популярність острову завжди буде зростати і приваблювати нових туристів, які люблять пригоди та природу.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Биоразнообразие Джарылгача: современное состояние и пути сохранения / Т.И. Котенко, Т.Б. Ардамацкая, Д.В. Дубына и др.; науч.ред. Т.И. Котенко и Ю.Р. Шеляг-Сосенко. К.: Весник зоологии, 2000. 240 с.
2. Буданов В. И., Ионин А. С. Аккумулятивные формы и динамика берегов // Природа. - № 5. - С. 108 – 111.

3. Давидов О. В., Котовський І. М., Циомашко О. В., Герасимчук А. М. Аналіз морфогенетичних особливостей коси-острова Джарилгач // Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2018. - № 8. - С. 169–176.
4. Зенкович В. П. Берега Черного и Азовского морей. - Москва: Географгиз, 1958. - 371 с.
5. Зенкович В. П. Морфология и динамика советских берегов Черного моря. Т. II (Северо-западная часть). – Москва: АН СССР, 1960. – 216 с.
6. Сайт Національного природного парку Джарилгацький <http://nppd.com.ua/contacts/>.

Рекомендує до друку науковий керівник доцент Давидов О.В.